

EREZII ȘI SECTE RELIGIOASE Mic ghid de pază ortodoxă

Sminteli au existat întotdeauna, încă de la începuturile creștinismului, dar niciodată ele n-au fost atât de numeroase și de ofensive ca în zilele noastre. În pragul mileniului trei, dreapta credință este subminată și asaltată de peste 6000 de secte existente în lume, dintre care unele (peste 300), mai ales după 1989, au pătruns sau și-au extins aria și pe teritoriul României. Prozelitismul sectar este astăzi mult mai virulent decât ateismul și decât prozelitismul confesiunilor creștine tradiționale sau al vechilor religii necreștine. De aceea, credinciosul ortodox e bine să fie avizat asupra acestei primejdii, pentru a ști s-o identifice și să se ferească lesne de ea. În cele ce urmează, sînt prezentate pe scurt principalele secte religioase care activează în România. Materialul – adresat publicului larg ortodox – a apărut mai întâi în paginile revistei [Lumea credinței](#) (numerele pe februarie și martie 2011). (Răzvan Codrescu)

Ce sînt sectele religioase

Sectele religioase sînt niște grupări eretice apărute în perioada modernă și contemporană, rupte de Bisericile tradiționale și constituite în structuri parabisericești, multe avînd pretenția de a fi creștine, dar în realitate negînd sau răstălmăcind adevărurile de bază ale creștinismului apostolic și bisericesc. Folosind mijloace de propagandă specifice lumii moderne (cărți, reviste și pliante viu colorate, canale de radio și televiziune, site-uri pe internet, adunări și spectacole publice pe stadioane etc.), ele încearcă pe toate căile să-i atragă de partea lor pe cei naivi, incintîndu-i împotriva ordinii bisericești, iar uneori și împotriva ordinii statale. De fapt, cuvîntul e *rezie*

(provenit din limba greacă) și cuvîntul *sectă*

(provenit din limba latină) înseamnă deopotrivă ruptură, separare a unei părți dintr-un întreg, Nu este greu de văzut că patronul din umbră al tuturor sectanților este însuși diavolul, „tatăl minciunii” și, așa cum îl arată și numele (gr.

diabolos

– cel care desparte, separă, dezbină, învrăjbește), principiul negației, diviziunii, distrugerii, adică, într-un cuvînt, al

deconstrucției

ordinii dumnezeiești din sînul creației. Tot de la diavolul este și tendința sectară generală de a separa net, pe urmele protestantismului, Scriptura de Tradiție (*sola Scriptura*), reinterprețind-o arbitrar, după măsurile minții omenești (pervertite de orgoliul de tip luciferic, pe care Sfinții Părinți ai Bisericii îl indică la unison ca „rădăcină a tuturor păcatelor”).

Fiecare sectă, urmînd fondatorilor și liderilor ei, se crede singură posesoare a adevărului și consideră că numai adepții ei se mîntuiesc.

Sectele actuale sînt, într-un fel, urmașele moderne ale vechilor erezii, cu care Biserica – „stîlpul și temelie adevărului” (

I Timotei

3, 15) – și Sinoadele ecumenice au luptat vreme îndelungată (secolele 4-9). Cele mai multe secte religioase își au obîrșia în Apusul schismatic, unde abuzurile și inovațiile papalității au dus treptat la apariția protestantismului (secolul 16), iar ulterior a neoprotectantismului, de care țîn ombilical toate devierile de tip sectar. Din păcate, ele au invadat în cele din urmă și Răsăritul, exploatînd anumite slăbiciuni ale lumii ortodoxe pe fondul unor grele încercări istorice (cum a fost și comunismul, cu ateismul lui militant și cu eclipsa corelativă a Tradiției). „Căci mînia lui Dumnezeu se descoperă din cer peste toată fărădelegea și peste toată sminteala oamenilor care țîn nedreptatea drept adevăr.” (*Romani* 1, 18)

Adunare a Martorilor lui Iehova

Principalele secte religioase din România

Pe teritoriul românesc sectele religioase au început să se facă simțite abia în a doua jumătate a secolului 19, poarta predilectă de intrare fiind – ca și în cazul curenților protestante care le-au precedat – Ardealul aflat sub stăpînire austro-ungară și tulburat de uniaticism (care, fără să-și propună, a dus totuși la o anumită confuzie, slăbire și instabilitate a vieții religioase tradiționale). Și astăzi Ardealul este provincia românească cea mai afectată de activismul sectar. Cele mai răspîndite secte religioase din România contemporană sînt: **bapțiștii** (sectă derivată din ramura protestantă a anabapțiștilor, care considerau că botezul trebuie făcut la

deplina maturitate și cereau rebotezarea adulților),

advențiștii

(cu mai multe ramuri istorice, dintre care astăzi net majoritară este cea a „advențiștilor de ziua a șaptea”),

martorii lui Iehova

(numiți „studenți în Biblie”, sectă puternic iudaizantă),

pentecostalii

(autointitulați, pretențios și demagogic, și „Biserica lui Dumnezeu Apostolică”),

pocăiții

(care-și mai zic și „nazarineni” sau „nazareni”, socotindu-se singurii urmași legitimi ai lui Iisus Nazarineanul),

creștinii după Evanghelie

(numiți și simplu „evangheliști”, ceea ce poate crea unele confuzii) și, mai de curând,

mormonii

(tot mai activi, în ultimii ani, în toată Europa de Est, probabil după un plan bine stabilit).

Prezenți, dar în măsură mult mai mică, sînt și adepții lui Moon, grupați în așa-numita „Biserică a Unificării”,

new-age

-iștii (adepții mișcării

New Age

, „Noua Eră”), Biserica Scientologică (la modă printre

star

-urile hollywoodiene), adepții sectei

bahai

(„noua religie” – un sincretism de origine arabă) sau adepții anumitor forme de

Yoga

(unele pretins încreștinate), cum e pînă la urmă și „Mișcarea de Integrare în Absolut” patronată de controversatul Gregorian Bivolaru.

„Vă îndemn, fraților, să vă păziți de cei ce fac dezbinări sau sminteli împotriva învățaturii pe care ați primit-o. Depărtați-vă de ei! Căci unii ca aceștia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pîntecelui lor, și prin vorbele lor frumoase și măgulitoare înșeală inimile celor fără de răutate.” (*Romani* 16, 17-18)

De unde se trag și ce învață bapțiștii

Întemeietorul sectei bapțiște este englezul John Smith (1611), pe care-l continuă așa-numiții „bapțiști generali”. Tot un englez, Roger Williams, refugiat pe pămînt american, este întemeietorul ramurii mult mai viguroase a „bapțiștilor americani” (1631). Bapțiștii absolutizează importanța botezului (de unde-și trag și numele) administrat adulților, iar nu copiilor (după practica milenară a Bisericii). Membrii sectei se adună în „case de rugăciune”, iau parte la un cult simplificat, se roagă și cîntă împreună (toți sectanții, în paranteză fie spus, sînt foarte... muzicali, nedisprețuind nici ritmurile cele mai moderne, adeseori cu bîțîieli de un comic incomensurabil, în care neîntrecuți sînt americanii de culoare). Bapțiștii nu admit obiecte și simboluri liturgice, contestă vehement cultul Maicii Domnului și al Sfinților (de a căror învățătură nu se sinchisesc), semnul crucii, icoanele și moaștele (de altfel, pentru cei morți nu se roagă și nu îi pomenesc, disprețuind ideea de mijlocire omenească în fața lui Dumnezeu sau ideea de minuni săvîrșite de Dumneueu prin dreptii mutați la El). Bapțiștii s-au divizat continuu, iar astăzi însumează peste zece diviziuni (uneori foarte ostile una alteia): bapțiștii

vechi, sîmbătarii (baptiștii de ziua a șaptea), unitarienii, scufundătorii ș. a. m. d. La noi baptiștii au pătruns îndeosebi spre sfîrșitul secolului 19 (din Germania

via

Ungaria și Ardeal), fiind semnați în număr mare mai ales pe granița de vest (Bihor, Arad), în Muntenia și Moldova ajungînd abia mai tîrziu (după 1918), dar azi fiind destul de numeroși, inclusiv în București. După statisticile lor, baptiștii au astăzi în România în jur de 1700 de biserici și peste 150000 de credincioși (distribuiți în 13 comunități, plus Convenția Baptistă Maghiară).

„Dar chiar dacă unul dintre noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decît aceea pe care v-am vestit-o – să fie anatema!” (*Galateni* 1, 8)

De unde se trag și ce învață adventiștii

Secta adventiștilor a luat ființă în Statele Unite, în zorii secolului 19, avîndu-l ca fondator pe fermierul William Miller (născut în familie de baptiști). Obsedat de a doua venire (*adventus*) a Domnului și aplicînd libertatea protestantă de a tălmăci pe cont propriu Scriptura, a indicat anul 1843 ca dată a celei de-a doua veniri (cînd Hristos va înființa pe pămînt o împărăție de o mie de ani,

milenarismul

regăsindu-se în ghiveciul doctrinar al multor secte, bazat pe interpretarea abuzivă a unor locuri din

Apocalipsă

și pe anumite speculații numerice pornind de la profețiile lui Daniel). Trecînd anul respectiv și neîntîmplîndu-se nimic, a amînat data adventului pentru anul următor – și cam aceasta e povestea penibilă a sectei de atunci și pînă astăzi: se tot stabilește o dată, apoi alta; secta se clatină, se divizează, dar nu se dă în ruptul capului bătută. Adventiștii ziși „de ziua a șaptea” sînt astăzi cei mai numeroși, fiind uneori confundați cu baptiștii de ziua a șaptea. Pentru ei Sîmbăta (Sabatul evreiesc) e adevărata zi a lui Dumnezeu, în vreme ce Duminica (ținută de creștinii Bisericilor tradiționale, văzute ca oficine antihristice) ar fi ziua diavolului, purtînd pecetea Fiarei apocaliptice. Își au centrul la Washington, iar ideile – puține și fixe – și le propagă mai ales prin „Vocea Speranței” (mii de posturi de radio și sute de canale TV). Pe lîngă învățăturile despre mileniu și sîmbătă, mai susțin cu patimă că nu există rai și iad și că sufletele nu-s nemuritoare. Adventiștii reformiști mai au și învățătura de a nu pune sub nici un chip mîna pe arme. Dau cu toții zeciuală sectei din veniturile proprii.

În România adventiștii sînt prezenți de pe la sfîrșitul secolului 19, cu ex-preotul romano-catolic Mihail Czehovski, iar ceva mai tîrziu cu ex-medicinistul Petre Paulini. Astăzi numără cam 100000 de credincioși și au peste 500 de lăcașuri de cult. După ce au dus o lungă campanie de denigrare a Bisericii Ortodoxe Române și a clerului în general, adventiștii au găsit deunăzi prilejul să felicite B.O.R. pentru anumite schimbări din calendarul bisericesc care dau apă la moara „sîmbetismului” lor. Nu știu cît de încîntată și de mulțumită de sine va fi fost Patriarhia Română, dar cert rămîne că e prima oară în istorie cînd o sectă religioasă fericită din toată inima... Biserica!

„Luați aminte să nu vă fure mințile cineva cu filosofia și cu deșarta înțelepciune din predania omenească, după înțeleșurile cele slabe ale lumii și nu după Hristos!” (*Coloseni* 2, 8)

De unde se trag și ce învață Martorii lui Iehova

Secta martorilor lui Iehova (singurii martori adevărați, desigur!) a fost întemeiată în a doua jumătate a secolului 19 de americanul de origine irlandeză Charles T. Russell (de unde și denumirea, la noi mai rară, de „russeliști”), ce și-a propagat ideile mai ales prin revista „Turnul

de veghere al Sionului" (*Zion's Watchtower*), prin care se explică și denumirea organizației internaționale a sectei: Societatea Biblică Turnul de Veghere (*Watchtower Bible and Tract Society*). Turnul lor de veghere e „unicul adăpost”, tot restul lumii (Biserici și State) fiind lotul lui Satan. Adevăratul și unicul Dumnezeu este Iehova, Treimea creștină e negată radical, Iisus Hristos nu-i decât o creatură, iar Duhul Sfânt e o simplă energie a lui Iehova. Nici vorbă de învierea lui Hristos: în locul Lui a jucat scena învierii... Arhanghelul Mihail! Nu există rai, iad, nemurire. Biserica, liturghia, preoții, icoanele, moaștele, sfinții, crucea – toate sînt superstiții inspirate de Satan. Deși Îl consideră pe Iisus Hristos doar o creatură, sînt obsedați și ei, ca și adventiștii, de a doua Lui venire (prima oară trebuia să revină în 1874, iar ultima oară în 1975, de atunci termenul pîrînd să fi intrat în ceață). Cu toate deziluziile termenelor ratate, secta se laudă astăzi cu peste 7 milioane de adepți în toată lumea, care fac un prozelitism din ce în ce mai puternic, răspîndind peste tot, gratuit, publicațiile lor de propagandă (aceasta fiind prin excelență „lucrarea lui Iehova”).

Un român emigrat în America, Ioan B. Sima, a fost trimis în 1920 să organizeze secta la el acasă, dar acesta o va părăsi, cu tam-tam, în 1927. S-a găsit însă cine să-i continue „misiunea”, mai ales printre ungurii din Ardeal. Azi secta pare prosperă și bate țara de la un capăt la altul, făcînd destui prozeliti, de regulă printre oamenii foarte simpli (care sînt cei mai permeabili la discursul sectar de orice fel). După felurite surse, în România ar fi cam între 40000 și 70000.

„Iar de învață cineva altă învățătură și nu se ține de cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos și de învățătura cea după dreapta credință, acela e un îngîmfat, care nu știe nimic, suferind de boala discuțiilor și a certurilor de cuvinte, din care pornesc: vrajbă, pizmă, defăimări, bănuieli viclene, gîlcevile necurmăte ale oamenilor stricați la minte și lipsiți de adevăr... Depărtează-te de unii ca aceștia!” (*I Timotei 6, 3-5*)

Afiș penticostal din America

De unde se trag și ce învață penticostalii

Penticostalii își trag numele de la termenul grecesc care desemnează Cincizecimea (Pogorârea Duhului Sfânt peste adunarea Apostolilor, la 50 de zile de la Înviere): *pentecosta*. De altfel, invocarea în comun a Duhului Sfânt, cu gesticulație extatică (la marginea patologiei misticoide), este principalul lor mod de pretinsă relație cu divinitatea și le-a atras porecla de „Tremurători” sau „Tremurici” (

Spiriti

). Ei pretind că Duhul lui Dumnezeu, o dată ce îi umple ca pe niște vase alese, le înlesnește harisma „vorbirii în limbi” (glosolaliei): limbile li se dezleagă și vorbesc autonom și pe deasupra minții (care e stricată de păcat). Scopul inițiativ al penticostalului este să străbată treptele ascendente ale experienței „pneumatice” (de la gr.

pnevma

, „duh, suflu, spirit”): „nașterea din nou”, „botezul cu Duh Sfânt și cu foc” și „sfințirea” (umplerea de Duh, care rămâne la purtător și-l învrednicește nu doar de „darul limbilor”, ci și de puteri profetice și vindecătoare, rezervate doar membrilor sectei, care n-au nevoie de sfinții din vechime, căci se socot ei înșiși adevărații sfinți ai lui Dumnezeu).

Părintele sectei este un ex-baptist, pastorul Charles Parham (1873-1929)

. „Plin de Duhul Sfânt” de pe la 1911, a visat unitatea mișcării penticostale, dar aceasta a ajuns destul de repede la fel de fel de (sub)secte înrudite (Adunarea lui Dumnezeu, Biserica lui Dumnezeu a Profetei, Biserica Baptistă Penticostală a Voinței Libere, Biserica Internațională a Evangheliei, Penticostalii de ziua a șaptea, Penticostalii negri etc.). Răspîndită din California mai ales în țările nordice ale Europei, secta a ajuns și în România, prin anii '20 ai secolului trecut, primul ei lider local fiind un anume Ion Bodolea din Brăilița, editor al cărții de cântări

Harfa Bisericilor lui Dumnezeu

(1930) și al revistelor

Glasul Adevărului

și

Știința Sfinților

. Azi cultul penticostal din România (cu preponderență în Ardeal) ar număra aproape 350000 de membri.

„Căci va veni vremea când nu vor mai suferi învățătura cea sănătoasă, ci – dornici să-și desfete auzul – își vor îngrămădi învățători după poftele lor, își vor întoarce auzul de la adevăr și se vor abate către basme.” (*II Timotei* 4, 3-4)

De unde se trag și ce învață pocăiții

Pocăiții absolutizează pocăința ca fundament al mîntuirii și socotesc că numai pocăința lor este cea adevărată, tradusă în rigorismul unei vieți puritane și pietiste. Restul lumii merge spre pierzanie. Bisericile tradiționale sînt numai anticipări stîngace și pervertite ale „Bisericii celei noi” (comuna lor „nazarineană”, desigur), școala e inutilă și smintitoare (periclitînd curăția copiilor destinați raiului prin botez), armata e o culminație a păcatului legat de folosirea oricărei arme, instituțiile publice în general sînt oficine ale lui Antihrist și ale spiritului satanic. Cîntecul sacru (cartea lor de cântări se numește *Noua harfă a Sionului*) îi propulsează preferențial spre divin și mai exorcizează cîte ceva din relele lumii acesteia...

Secta a luat ființă la Basel (Elveția), pe la jumătatea secolului al 19-lea, prin radicalismul neoprotestant al lui Jakob Wirtz (peste care s-ar fi coborît „harul preoției lui Melchisedec”), dar

marele ei doctinar a fost ex-calvinnul și ex-baptistul Samuel Fröhlich (tot un elvețian), întemeietorul așa-numitei „sfinte comune” (*die heilige Gemeinde*).

Prin Ungaria, pocăiții au pătruns și în România, pe la începutul secolului trecut, mai întâi prin părțile Aradului și Bihorului. Niciodată foarte numeroși, azi numărul lor pare să fie în scădere. „De omul eretic, după întâia și a doua muștrare, depărtează-te, știind că unul ca acesta s-a abătut și a căzut în păcat, fiind singur de sine osîndit!” (*Tit* 3, 10-11)

De unde se trag și ce învață Creștinii după Evanghelie

Creștinii după Evanghelie au pretenția că sînt singurii care înțeleg cum se cuvine și pun în practică învățătura evanghelică a Mîntuitorului. Armonia cu „litera” Evangheliei este una dintre ideile generale de bază ale protestantismului, radicalizată de neoproteștanți: Bisericele tradiționale s-ar fi abătut de la adevărata cale a Evangheliei, de la puritatea creștinismului primar, dar aceasta trebuie regăsită de „iluminații” vremurilor de pe urmă, care se consideră singurii creștini exemplari, emancipați de proasta tradiție de pînă la ei (în cazul de față, de pînă în secolul al 19-lea, cînd secta s-a constituit în Elveția, întâi sub numele de „Chrétien” pur și simplu). Organizatorul cultului în România – pe urmele unor misionari elvețieni (Francis Berney și E. H. Broadbent) – a fost un anume Grigore Fotino Constantinescu (fiu de ofițer, trimis la specializare în Elveția și întors, după 4 ani, ca pastor evanghelist), care a început cu o casă de rugăciuni la Iași (1918), după care centrul s-a mutat la București. Mici cercuri de evangheliști existau și în Ardeal, bunăoară la Cisnădie sau la Brașov. Revistele de propagandă au fost *Buna Vestire* și *Viață și lumină*. Principalele învățături ale sectei sînt expuse în două „Memorii” doctrinare și sînt destul de asemănătoare cu cele ale baptiștilor și pentecostalilor (*sola Scriptura*, exacerbarea botezului, negarea celorlalte Sfinte Taine, milenarismul – cu creștinarea evreilor la a doua venire – etc.). Adunările Frățești au astăzi în jur de 50000 de credincioși.

„Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, este Același. Nu vă lăsați furați de învățăturile străine cele de multe feluri...” (*Evrei* 13, 8-9)

De unde se trag și ce învață mormonii

Mormonii – sau Biserica lui Isus Hristos a Sfinților Zilelor de pe Urmă – își trag numele de la un legendar „profet” pe care l-ar fi chemat Mormon (*Cartea lui Mormon* – care a stat „ascunsă” timp de 14 secole – e pentru ei mai cinstită decît Biblia, al cărei text ar fi suferit mari denaturări de-a lungul timpului) și care ar fi trăit în secolul 4 după Hristos... pe pămînt american! Doctrina mormonilor este un amalgam deconcertant de elemente iudaice, creștine, gnostice, buddhiste etc. Bătaia e spre politeism: Dumnezeu a fost la început om, dar *a devenit*

Dumnezeu, ceea ce e dat potențial și altor oameni, dacă respectă desăvîrșit linia de credință și de viață a mormonilor. Isus și Lucifer sînt frați, fii ai Dumnezeului în funcțiune. Cel dintîi ar fi fost căsătorit cu Maria Magdalena și cu Marta, ceea ce-i face pe mormoni să accepte și să practice poligamia. Ca prim născut al lui Dumnezeu, lui Hristos nu l se neagă statutul de Mîntuitor al lumii și de model pe calea mîntuirii, numai că exclusiv în felul în care Îl înțeleg mormonii.

Secta – poate cea mai stranie dintre toate – a fost întemeiată în jurul anului 1830 de Joseph Smith (care dădea „pașapoarte” pentru Împărăția lui Dumnezeu: „Nici un bărbat și nici o femeie nu va intra în împărăția cerească a lui Dumnezeu fără consimțămîntul lui Joseph Smith!”). Ucis de niște bandiți în 1844, îi succede în fruntea sectei Brigham Young („Moisele american” sau

„Moisele modern”), cu care centrul internațional al mormonilor se așază la Salt Lake City. Dacă la moartea lui Young (1877) numărul mormonilor nu depășea 150000, astăzi ei numără peste 4 milioane de membri în toată lumea și sînt animați de un mare zel prozelitist.

După 1989, au pătruns tot mai mult și în România (ca de altfel în toată Europa de Est), unde ar avea cîteva sute de misionari și între 2000 și 3000 de adepți declarați.

Răzvan CODRESCU

Salt Lake City: Templul Mormonilor

BISERICA ȘI SECTELE

„Adevărul Evangheliei nu se lasă negociat. Omul, pentru a-L accepta pe Hristos, trebuie să aplice măsura și logica Evangheliei la gîndirea și la judecata sa, iar nu invers. Ori de cîte ori a încercat să cuprindă și să judece adevărul Evangheliei cu măsura minții sale, el a eșuat în rătăcirii, în erezii. [...] La aceasta s-a adăugat lupta neîncetată a vrăjmașului care seamănă neghina oriunde se seamănă sămînța cea bună a Cuvîntului lui Dumnezeu. De aici confruntările Bisericii cu ereziiile și cu rătăcirile de tot felul, de la începuturile ei și pînă astăzi. Mîntuitorul Însuși îi avertizează pe ucenicii Săi de aceste lucrări ale forțelor răului, care vor încerca, prin orice mijloace, să amăgească: «Căci se vor ridica hristoși mincinoși și prooroci mincinoși, și vor da semne mari și chiar minuni, ca să amăgească, de va fi cu putință, și pe cei aleși» (*Matei 24, 24*). [...] De ce vorbim de adevărul Bisericii? Mai întîi pentru că, după mărturisirea Sfîntului Apostol Pavel, «Biserica este stîlpul și temelie adevărului» (

I Timotei

3, 15). [...] Nu Scriptura a dat naștere Bisericii, ci invers. Creștinismul nu este religia unei cărți. Biblia este legată de Biserica Apostolilor, care este una cu Biserica Părinților, a Sinoadelor Ecumenice, de aceea înțelegerea ei este condiționată de rămânerea în Biserică. Sfânta Scriptură este cartea a Bisericii. Scoasă din Biserică, ea nu poate constitui baza pentru dezvoltarea unei comunități creștine paralele. [...] Nici Biserica fără Scriptură, dar nici Scriptura fără Biserică!” (extrase din

Biserica și sectele. Adevăr și rătăcire

, Editura „Orthodoxos Kypseli”, Tesalonic/Asociația „Sf. Grigorie Palama”, București, 1992)

București, Biserica "Sf. Gheorghe Nou": mîna dreaptă a Sfîntului Ierarh Nicolae, cu care l-a pîlmuit pe ereticul Arie în plin Sinod Ecumenic